

La Tribuna

Abandonats, despoblats, desertitzats i cremats

Sí, les temperatures són altes, la humitat, baixa; la sequera, extrema; i les ventades, fortes, però aquestes són fruit d'un mal model socioeconòmic, energètic i territorial

L'incendi de la Torre de l'Espanyol és la viva imatge de la humiliació a què es continua sotmetent una comarca que ha de veure com es va omplint de grans abocadors

XAVIER GARCIA I PUJADES
@diaridarragona

Escriptor i periodista

Xavier Garcia ha exercit el periodisme, la biografia cultural i política de diverses personalitats (Esteve Fàbregas, Esteve Albert, Teodor Garriga, Artur Bladé i Joan Guinjoan) i els retrats literaris, reunits en les sèries dels 'Homenots del Sud' i, darrerament, en el volum 'Heterodoxos europeus'. El 2018 va publicar 'El Sud de nou revisitat', que forma part d'una trilogia memorialística, començada amb 'Memòria de la Catalunya Nova' i continuada amb 'Pelegrí de la Ribera d'Ebre'.

L'incendi forestal que s'ha desfermat a la Torre de l'Espanyol (Ribera d'Ebre), escampat per les poblacions veïnes de Vinebre, la Palma d'Ebre i Flix (a tocar de l'Ebre, de la nuclear i del complex químic d'aquesta última vila), així com de diverses localitats del Segrià i les Garrigues (Bovera, Maials i Llardecans), ens porta a tornar a pensar –i sentir, amb dolor– en el conjunt de circumstàncies –estructurals, diverses i adverses– que concurren en les anomenades perifèries agràries de Catalunya i, particularment, en aquestes del sud del país, on des de fa com a mínim cinquanta anys s'han acumulat tots els factors de mal desenvolupament que ens porten a haver de lamentar –més sovint del que voldriem– desgràcies com les que estem presenciant.

I és que quan una fitxa de dòmino cau, cauen totes. Sí, les temperatures són elevades, la humitat és baixa; la sequera, extrema; i les ventades, fortes, però aquestes són les conseqüències d'un mal model socioeconòmic, energètic i territorial que ja té impactes globals i que adopta les formes de l'actual extremisme climàtic, afectant tant les grans ciutats com els petits pobles, que subsisteixen com poden enmig d'una agricultura arruïnada que els aboca a l'abandó, el despoblament, la desertització i ara –i de fa anys– als incendis (com el recent del Perelló o els més antics a la Fatarella, Tivissa, la serra de Cardó o el d'Horta de Sant Joan, ara fa deu anys).

Emergència climàtica

Fa poc, la Generalitat –davant l'estat de col·lapse contaminant a les capitals metropolitanas– ha decretat l'estat «d'emergència climàtica» a Catalunya, que afecta també, i molt, la Catalunya rural, amb poca població però amb gran extensió de boscos i con-

reus, una situació de desequilibri general que la democratització dels anys de la transició política (de 1975 al 1980) no ha sabut –o potser no ha volgut– resoldre, atesa la concurrència de grans interessos existents entre els principals agents econòmics, financers i polítics que, pel que sembla, no s'immunen davant la lenta agonia social, ecològica i territorial de més de tres quartes parts del nostre territori.

L'incendi de la Torre de l'Espanyol –davant mateix de la nuclear d'Ascó, a pocs quilòmetres de la química de Flix, vora un riu

Ebre superembassat, buidat i sense corrent fluvial, i tot voltat de plantes eòliques– és la viva imatge d'aquesta desolació humana impotent, del paisatge de devastació que en resulta i de la humiliació a què es continua sotmetent una comarca que ara ha de veure com es va omplint de grans abocadors (com el previst a Riba-roja i com es vol ampliar el de Tivissa).

Adéu als records de joventut

El paisatge de la meva joventut, de quan amb divuit arribava de Vilanova, justament a la Torre de

l'Espanyol, ara fa cinquanta anys, s'ha cremat.

Adéu arbres i camins, bestioles del cel i de la terra, adéu finques i granges, salut als supervivents d'aquella heroica gent que vaig conèixer, on vaig ser feliç veient el pare Ebre, ben potent, on recitava pels camins del Tormo poesies a la lluna conquerida i on, encara, ningú havia sentit parlar del que era una central nuclear.

Quina immensa desgràcia l'abandonament d'aquesta terra estimada, amb gent potser ja sense esperança en pobles desesperats!